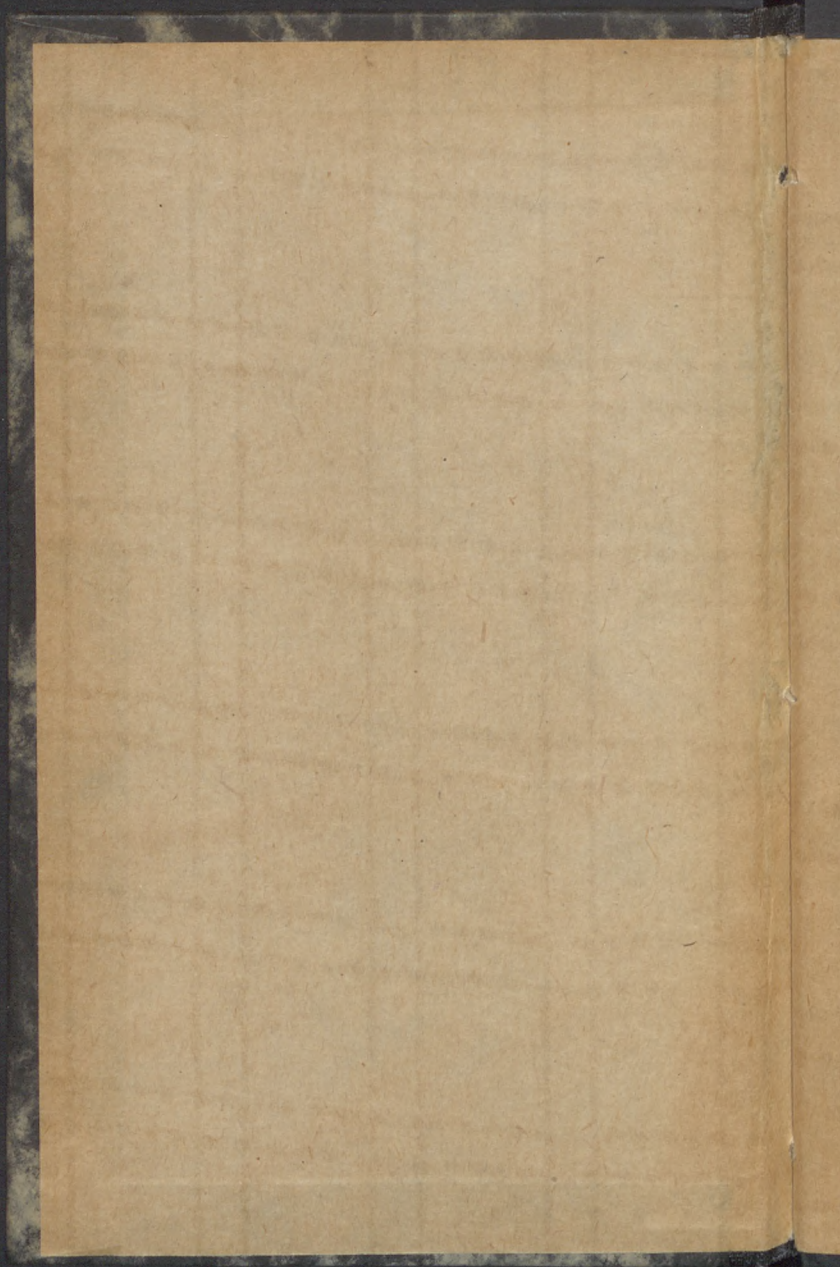
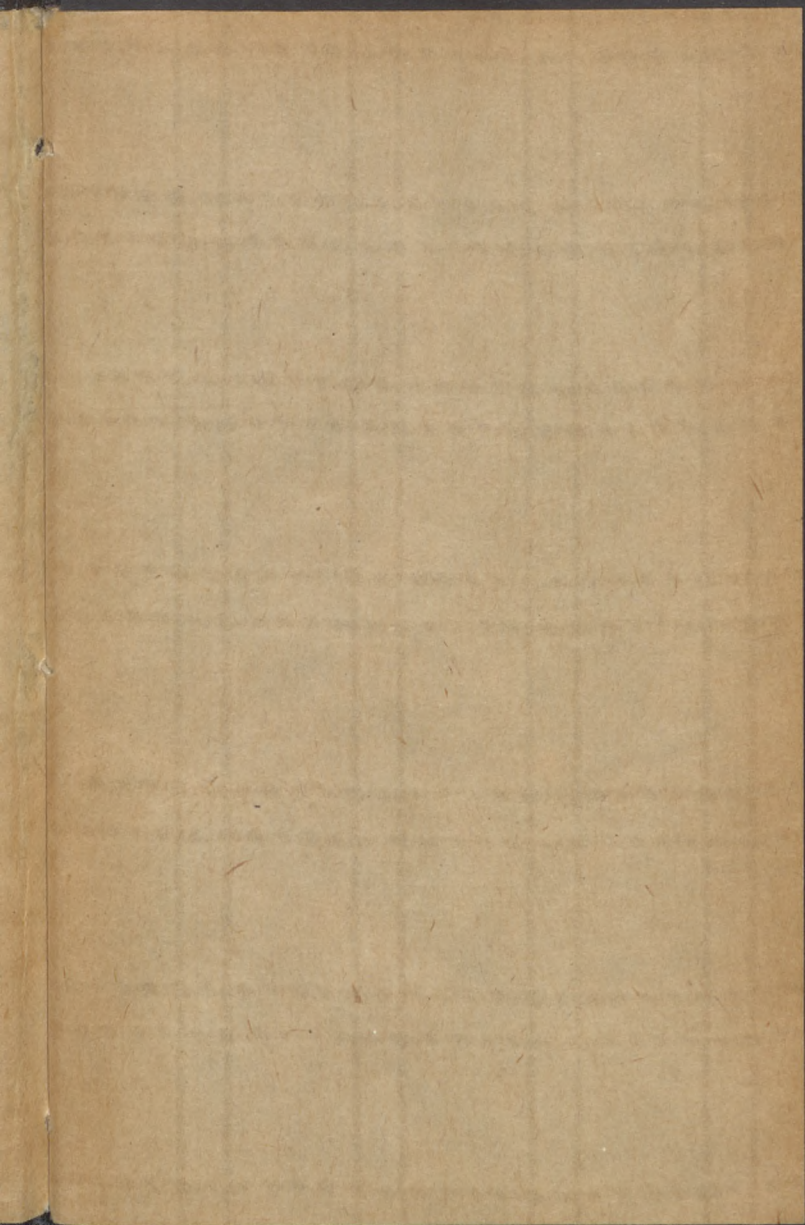
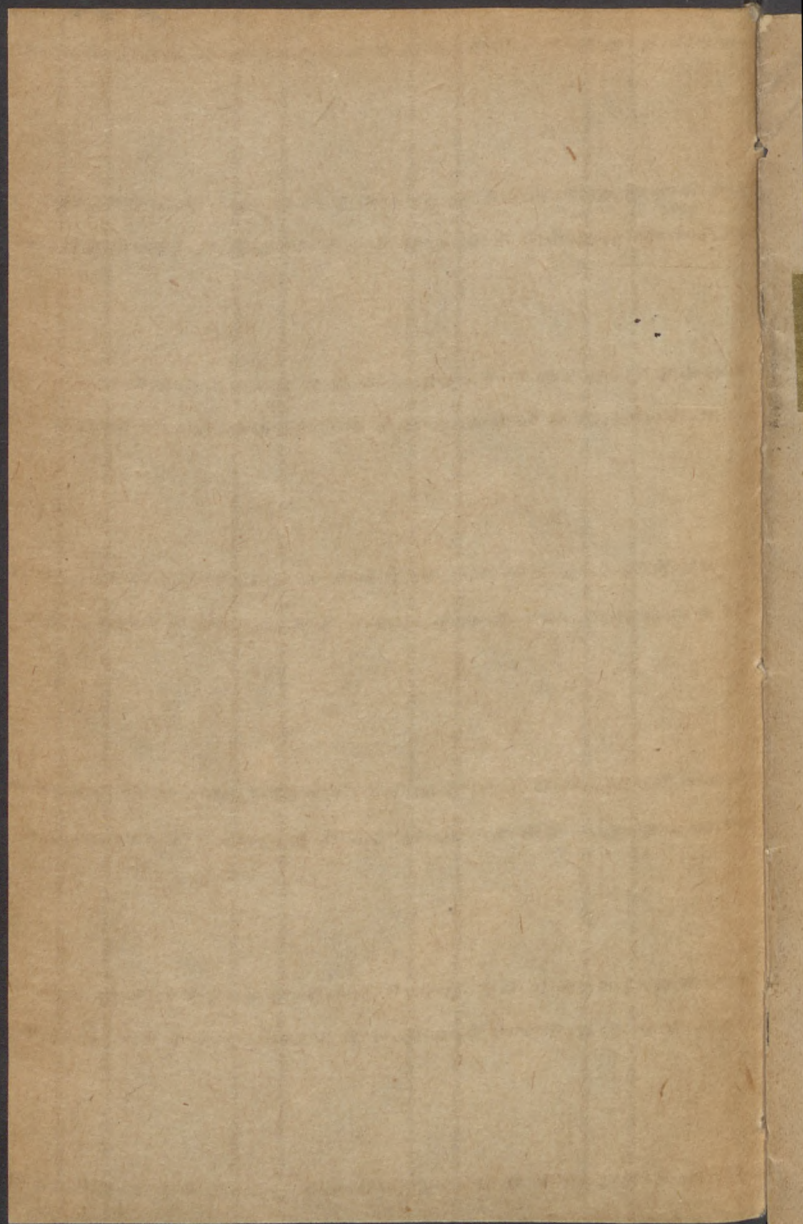

15913
243

A. *15.*
KERESZT ÉS KARD

VAGY:

A VALLÁSOS KATONA

15913

ÉPÜLETES PÉLDÁK

243

TONÁKNAK, KÜLÖNÖSEN ALTISZTÉKNEK

IRTA

DE SGARDELLI CÉZÁR

M. KIR. HONVÉDHADNAGY

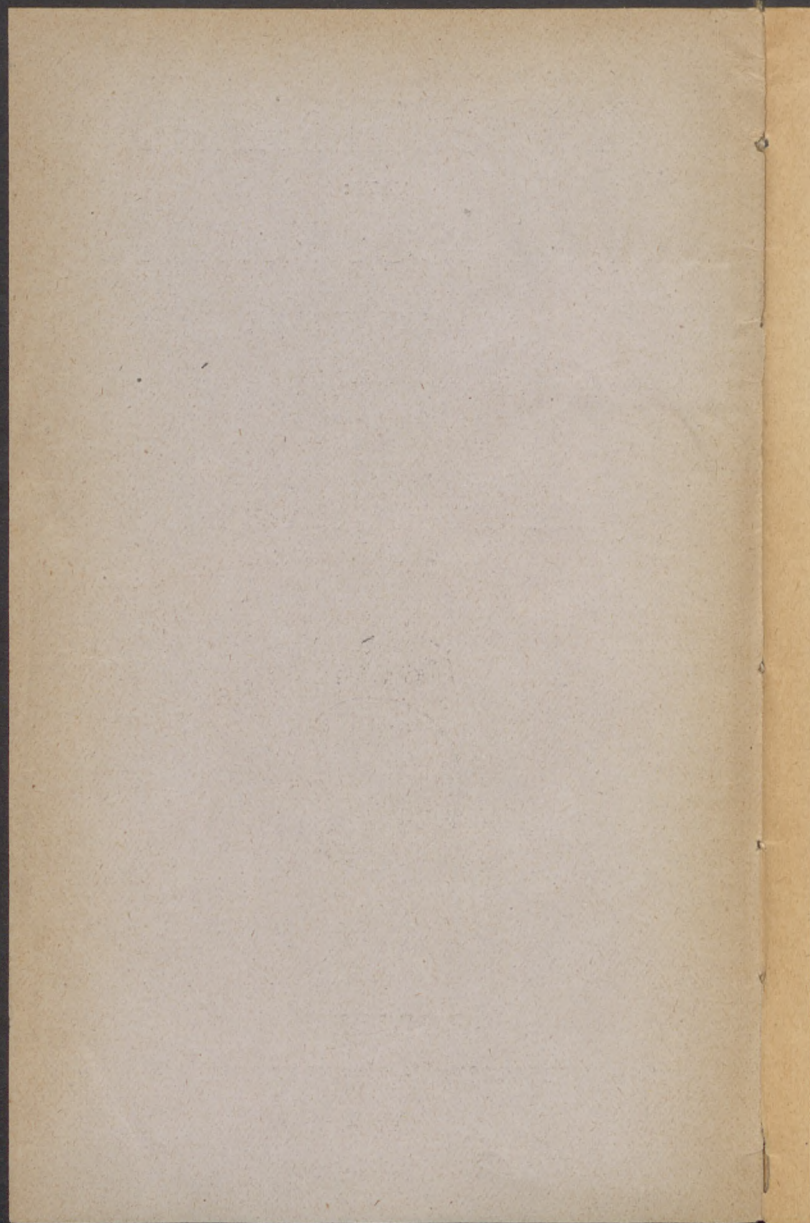
BUDAPEST

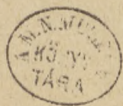
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1907.

243. sz.

bc Ára 16 fillér.

bc

Kapisztrán a keresztesek élén.

KERESZT ÉS KARD

VAGY :

A VALLÁSOS KATONA

ÉPÜLETES PÉLDÁK

A FIATAL KATONÁKNAK, KÜLÖNÖSEN ALTISZTEKNEK

IRTA

DE SGARDELLI CÉZÁR

M. KIR. HONVÉDHADNAGY

BUDAPEST

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

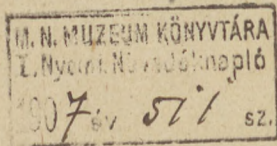
1907.

bc

~~Acad.~~
~~794~~

15.913/243

STEPHANEUM NYOMDA R. 1.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Jelige : «Adjátok meg az Istennek,
a mi az Istené s a császárnak, a mi
a császáré».

«Az Istenfélelem az erkölcsös életmódnak alapja és a kötelesség hű teljesítésére buzdít.» Szép szavakban van ez megírva a katona Szolgálati Szabályzatában.

Oly elveket, melyek az embert kötelességeinek szigorú felfogására ösztönzik, őt az élet viszonyosságai között támogatják, bátorságát élesztik, neki a veszélyben megnyugvást, bajban pedig vigaszt nyújtanak, tiszteletben tartani és ápolni kell.

Az is meg van írva, hogy a katonának, ha csak a szolgálati viszonyok megengedik, alkalmat kell adni a vallásosság gyakorlására.

Ez meg is történik.

Vasárnaponkint a zene hangjaitól zajos lesz az utcza s a parádés katonák szép rendben mennek az Úr templomába. Ez mind megtörténik — ez így van előírva. Mert a ki nem megy a templomba, az megy másnap a fogságba.

De hogy minálunk a katona valláserkölcsei alapon való nevelésére semmi gondot sem fordítanak, azt sajnós, mi katonák tudjuk a legjobban.

Nem kívánja azt senki, hogy a katona naponkint órahosszákat töltsön a templomban.

Nem. — Hanem az igenis föltétlenül szükséges, hogy a katona tanulja félni Istenét.

A vallásosság, az Istenbe vetett bizalom döntő pillanatokban erősebb, mint a legborzasztóbb vasfegyelem.

Az a katona, ki bizik Isten segedelmében, százszor bátrabban néz a halál szemébe! A fegyelmet a halál közeledése eloszlatja, az istenszeretetet a halál közeledése fokozza, megszilárdítja. A katona mindig kész, királyáért és hazájáért meghalni. Halála után mi lesz lelkével? Erre gondoljon minden harcos s akkor nem fog már most békében kényszerből, csak a büntetés félelmétől járni a templomba.

A föld kerekiségén mindenütt a katona juthat leginkább abba a helyzetbe, hogy a halállal szembenézzen. Harcolni s félni a haláltól — lehetetlen. Halálmegvetéssel harcolni hit nélkül — lehetetlen. De a ki bizik Isten jóságában, a ki szereti királyát, rajong hazája szabadságáért, az a harcos hasznos tagja lesz hadseregének. A fegyelem csak addig tart, míg nem közeledik a halál hideg szele. Ezt bizonyítja a mult — a történelem.

A muzeumok régiségtáraiban ott találjuk Szűz Máriás lobogóinkat, akkor még ezzel a zászlóval mentek a golyózaporba. «Magyarország Pátronája, könyörögj érettünk». Ezeket a szavakat suttozták a táborok éji csendjében s most a tüzes golyók-

tól átyukasztott lobogók beszélnek a dicsőséges multról!

Hazánk legvitézebb vezére, Hunyadi János, olvasóval lánczolta kardját hazátvédő jobbjához.

Kapisztrán, az ősz lelkipásztor, magasra tartott kereszttel indult a legnagyobb golyózáporba, megvigasztalni haldokló katonáit, erőt, bátorságot önteni harczoló bajtársainak lelkébe.

Midőn Kára Musztafa török vezér 1683. évben elpusztította Magyarország virágzó részeit, Bécs városára tört. A szorongatott császárváros fölmentésére Szobieszky János lengyel vezér sietett s 30 ezer ember «Velünk az Isten!» kiáltással tört rá a pogányokra, hogy teljesen szétszórja őket.

Teodorich, a nyugati góthok királya mondá katonáinak: «Nem bízhatom magam oly embernek a hűségére, kinek nincs Istene».

Schwarzenberg császári hadvezér, midőn a hős Pálffy Miklóssal egyetemben 1598-ban Győr városát a törököktől megszabadította, a győzelem után így szólt harczosaihoz: «Még a legvitézebb is közületek hajtson térdet s áldja Istenét!»

A hires osztrák hadvezér, Laudon, halálos ágyán e szavakkal vált meg az élettől: «Mindig azon voltam, hogy jó keresztény módjára éljek. Nyugodtan halok meg. Nem lesz ily boldog a sorsa annak, a ki megtagadta és elfeledte Istenét».

Clemens és Paoli Paskal, a korzikaiak hires hadvezérei, mielőtt megütköztek volna az ellenséggel, előbb mindig imára vezényelték seregüket.

Jenő herczeg, a törökök rettegett ellenfele, Radetzky, a győzedelmes hadvezér, naponta sokat imádkoztak.

Ha Jenő herczeg a szokottnál hosszabb ideig imádkozott, katonái mindjárt mondták: «Nemso-kára ütközet lesz».

1671 október 7-én Lepantonál, 1683 szeptember 12-én Bécs falai alatt, 1716-ban Belgrád, majd Temesvár mellett a törökök fölött aratott fényes győzelmeket az egész katolikus világ az ég ortal-mának tulajdonította.

Erdősi Imre magyar kegyesrendi papról álljanak itt Lőrinczy Györgynek sorai: «A magyar szabadság véradóját busásan megfizették a magyar papok is, még pedig valláskülönbség nélkül. A vérmezők hősei között kétségkívül Erdősi Imréé az elsőség, a vitéz piarista-szerzetesé, a ki tizen-négy ütközetben nézett farkasszemet a halállal s vezette diadalra a magyar zászlót. A branyiszkói fényes győzelem dicsősége (midőn keresztel a kezében tüzelte a honvédeket), örökké ő közötté meg Guyon között osztódik meg, sőt Guyon többször mondotta róla, hogy egészen neki köszönheti».

S hány hazája szabadságáért haldokló harcos könyörgése szállott az ég felé: Uram, segíts!

Nagy Konstantin, a római birodalom egyik legnagyobb császára, ki hatalmas erejével a darabokra szakadt római birodalmat egyesíteni tudta s így egyeduralmódjává lett a birodalomnak; ki háborúban mindig a legnagyobb szerencsével har-

czolt s méltán kiérdemelte «nagy» melléknevét, egyike volt a legvallásosabb embereknek. A még ifjú kereszténységet ő segítette, hogy oly hamar hatalmas s erős fává nőtte ki magát; hadi jelvényein és zászlóin a kereszt jele s Krisztus nevének első betűi tündököltek s az egyik nagy csatája előtt az égen csodálatosan megjelent jelmondat: «E jelben győzni fogsz!» — fényesen beteljesült.

A középkor történetének legkimagaslóbb alakja a vitéz harcos, rendíthetetlen hős s a hadtörténelem legfényesebb alakja: Nagy Károly császár. Róla írják életírói, hogy minden nemes tulajdona között kitűnik vallásossága és jótékonyága. «Mint a kereszténységnek buzgó pártolója és terjesztője, kegyes életet folytatott; reggel, délben, gyakran estve is, templomba ment imádkozni, örömmel olvasta a bibliát s az egyházi atyák iratait» — így jellemzi egyik történetíró. Tudjuk azt is, hogy az akkori pápa, III. Leó jutalmazni akarta Isten s az egyháznak tett szolgálatait akkor, midőn a római császári koronát tette fejére.

Ki tagadhatná meg az elismerés és tisztelet adóját a kereszties háborúk vitéz s önzetlen harcosaitól, kik nem egyszer a csodálattal határos kitartás, vitézi küzdelem s hőstetteik által a hadtörténelem könyvét nem egy fényes lappal gazdagították?! S vajjon nem-e az igazi vallásosság ébresztette, táplálta s tartotta fenn a harci dicsőség vágyát, vajjon nem az «Isten akaratát» akar-

ták-e teljesíteni akkor, midőn eme harczy vállalatokba bocsátkoztak?

Habsburgi Rudolfot, a mi uralkodócsaládunk alapítóját, a ki Németországban helyreállította a császárság tekintélyét, gyönyörűen jellemzi az akkori kölni érsek: «E király igazhitű tisztelője az egyháznak, ápolója az igazságnak, bölcs tanácscsal teljes, kitünő ájtatosságú, önereje által hatalmas és sok hatalmassal rokon, az Istentől — miképen erősen hisszük — szeretve, népszerű, bátor s harczban szerencsés». Reá illik a költő szava: «Kis fa valék s ime mily gyorsan magasodtam az éghez; Lombozatom tetején dísz honol és koronák».

Vajjon ki ne ismerné azt a jellemző történetet, mikor Habsburgi Rudolf lováról leszállva, azt az utolsó kenetet vivő agg szerzetesnek ajánlotta fel egy patak átgázolására?

Különben is — hála az isteni Gondviselésnek — nekünk magyaroknak nem is kell a világtörténelem lapjait forgatnunk, hogy mindezt igazolva lássuk. Hisz édes hazánk történelme igazi virágos kert, telve a vallásos érzéstől illatozó vitézi tettek s hős férfiak rózsáitól.

Első szent királyunk, *Szent István* életét s egész történetét vizsgálva, mondanunk sem kell, hogy vezérfáklyája élte minden lépésénél a tiszta vallásos meggyőződés, Isten szeretete volt. El nem mulaszthatom Katona István idevágó szavait idézni, midőn Attila és Szent István között párhuzamot vonva, így szól: «Attila a mit szerzett, az meg nem ma-

radott; a mit István kezdett, az fennáll. Annak mind népe, mind fegyvere, mind győzelme nagyobb volt; ennek sem oly fegyvere, sem oly ereje, sem annyi népe, sem oly győzelme nem volt!»

Mi ennek az oka?

«Amaz Isten ostroma, ez Krisztus apostola volt; amaz a fegyvernek megdönthető hatalmán, emez a hit megdönthetetlen köszalán épített.» S ezzel azt hiszem, eleget is mondtunk Szent Istvánról.

Szent László legszebb példája talán egész történelmünkben a hadtörténelmi vallásos hősnek.

Vitézsége, hősi bátorsága s fegyelmezett katonái merész föllépése példát adott alattvalóinak. Vállalataiban csodás módon is dicsérő siker koronázza mindenütt, úgyannyira, hogy szinte azt kell mondanunk: nem volt előtte lehetetlenség. «Kettéhasad a sziklabércz, hogy a tátongó örvény elválassza vad üldözőitől. Arany és ezüst értéktelen kavicsokká változnak, midőn hadait a zsákmány vágya eltéríti a kunok üldözésétől. Elnyedt harczosai táplálására bölény- és szarvascsordák jelennek meg a pusztában és mint egy második Mózes, ő is éltető vizet fakaszt a sziklából.» Ime a valóság a hadtörténelemben. S mindezek figyelembevételé után mondjunk véleményt arról, vajjon képzelhetünk-e vitézebb harczost, jobb katonát, példásabb minta-vezért és nagyobb hőst Szent Lászlónál?

Midőn hazánk s nemzetünk a legnagyobb veszélyeknek s megtámadtatásoknak volt kitéve, az

isteni Gondviselés támasztott oly férfiút, ki példátlan hadvezéri lángeszével, rendíthetetlen vitézségével s bátorságával a magyar névnek csak nagyobb fényt s újabb dicsőséget szerzett. Ez volt *Hunyadi János*, a kiről már előbb is szóltam. Gondoljunk csak a szentimrei csatára, a vaskapui ütközetre, a Nis és Kunyovicza környékén vívott diadalokra, melyekhez hasonlót keveset mutat fel a hadtörténelem, a nándorfehérvári győzelemre stb.; mindezt Hunyadi vívta ki, ő, a ki háborúba sohasem bocsátkozott, mielőtt nem imádkozott volna Istenhez a siker érdekében s kinek kardmarkolatáról nem hiányzott sohasem a rózsafűzér.

Zrinyi Miklós, a szigetvári hős, kinek páratlan vitézi önfeláldozása s küzdelme örök példa arra, hogyan kell a hazáért meghalni, kirohanása s halála előtt térdreborulva imádkozik katonáival, figyelmezteti őket hitük és hazájuk iránt tartozó kötelességükre s így indul annak a küzdelemnek, melynek csak egy biztos vége lehet: a halál. Inkább meghal, mintsem magát megadja s így hitét is megtagadja. Egész életében a szó legszorosabb értelmében véve hazájának vitéz katonája, hitének rendíthetetlen bajnoka volt.

De vajjon eme fölemlített nagy jellemek mellett is nem tűnik-e ki mint utólérhetetlen hős, nagy jellem s példátlan hazafi *II. Rákóczi Ferencz*? Önzetlen hazaszeretet és önfeláldozás nemesebb jellemét képzelhetjük-e nálánál? Több mint egy századon át az ő neve és hagyománya volt a

magyar függetlenségi eszmének legfőbb, szinte egyedüli zászlaja. «És midőn a kor demokratikusabb színe alatt megújultak a régi sebek, a régi küzdelmek: neve, éneke újra lelkesítette a vitézeket, az ő s híveinek bujdosása pedig példát nyújtott a száműzötteknek» — így jellemzi őt Szilágyi nemzettörténete. S ez a férfiú ugyanaz, a ki száműzetésben mondhatjuk kolostori szigorral végezte gyakorlatait. Minden reggel szentmisét hallgatott, napközben órákhosszat a kápolna csöndjében ájtatoskodott s esteli imáját sohasem mulasztotta el ugyancsak a kápolnában elvégezni. Vallásos érzületének legszebb kifejezője a Szűz Máriás lobogó volt, mire háborúiban vitézeit mindig figyelmeztette s azzal bátorította...

De ne is menjünk tovább nemzeti történelmünk lapjain, ne kutassuk a multak régi példáit, hisz jelenünk is ragyogó példákat mutat a honszerető vallásos jellemekre.

«A legelső magyar ember a király» s ha élő példa kell, ám álljon előttünk!

Ne feledjük sohase hercegprimásunk szavait, ki azt mondta: «Isten, király, haza» hármasszó alatt szerezte és tartotta meg a nemzet ősi erényeit; ezen jelszó alatt áztatta elődeink vére a haza földjét s ezen jelszó alatt kell azt a munka verítékének öntöznie!»

Az a katona, ki Istent hívja tanúul midőn zászlójára fölesküszik — az tanulja igaz szívből szeretni Istenét. Igaz szívből, mert a szív a legerősebb

hatalom az emberben. A katonát a szive vezeti mindenütt, jóra-rosszra egyaránt. Szív nélkül megdől a jellem, erős szív nélkül nincs határozott jellem.

Adjunk alkalmat a katonának, hogy ismerje meg tökéletesen azt a vallást, mely arra tanítja: «Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!»

Ez a mondat a bajtársiasság, a harcos testvéri szeretetének alapköve. Ki felebarátját úgy szereti, mint önmagát, nem hagyja cserben fegyvertársát a legnagyobb bajban sem.

Ha büszkesége a katonának a lángeszű hadvezér, kiben erős szívvel megbizik még a halál közelében is, méltán dagaszthatja büszkeség a harcos keblét, ha lelki vezérére gondol, mert az a vezér mindig vele van, gyámolítja, ha baj éri, résztvesz örömeiben, bánatában s az élet küzdelmeiből, a harcz mezejéből végre is győzelemre vezeti.

A fegyveres erő minden tagja nemcsak a haza és király katonája, hanem elsősorban Jézus Krisztus katonája — az anyaszentegyház harcosa, védője.

S ha megismertetjük katonáinkkal az Üdvözítőt, tanuljuk is el Tőle azt a szeretetet, a melyre igazán szükségünk van.

Nincs kivétel.

Mindnyájunk emberi szívének szüksége van arra, hogy megismerje Jézus szeretetét.

A Szentírás mondja: «A hív barát erős oltalom. És a ki ilyet talál, kincset talál. A hív barátához semmi sem hasonlítható és nem méltó az arany

és ezüst értéke az ő hűségének jóvoltához. A hív barát az életnek és halhatatlanságnak orvossága. És a kik félik az Urat, megtalálják azt».

Kinek van igazán szüksége hív barátira, jóban és rosszban együttérző rokoni szívre? A katonának! Féld hát az Urat s megtalálod hív bajtársadat!

Minden ember, minden katona legyen meggyőződve, hogy Isten segedelmével végezve munkáját, nem maradhat el a siker.

«Munkálkodjál mint Krisztus Jézus jó harczosa», így mondja a Szentírás. Az ember csak tervez, az Isten végez. Az Úr mondá egykor prófétája által, hogy az ember munkára születik, mint a hogy a madár repüléshez. Munkára serkentenek tehát minket a Szentírás bölcs szavai. Munkára minket katonákat is, a haza szabadságának biztosítékait. De hasztalan minden iparkodásunk, hogy feladatunk körét tisztességesen betölthessük, a célra vezető eszközöket megválaszthassuk, ha nem kísér minket az Úr áldása.

A katona, ha harczba megy, gondoljon arra, hogy a halál csak ideiglenes életünknek szegi útját, mert lelkünk a síron túl is élni fog. Az Isten mondá: «El van határozva, hogy minden ember egyszer meghaljon, azután pedig jön az ítélet!»

S ha már most nem tanuljuk félni Istenünket, milyen lesz az ítélet?

E pár sor csak mementója akar lenni a vég-

telen bölcseségtől sugárzó Szentírás örök igazságú szavainak.

Szent István országában, a régi Szűz Máriás lobogós hadsereg maradékában, ne hanyagoljuk el az apostoli hitvallás tanát.

Ne akarjuk hirdetni a XX. században, hogy a vallásosság a tudatlanság bölcsője.

Kihez forduljunk szorongattatásunk idején, mint Ő hozzá, ki kútfeje minden irgalomnak?

Ki ad nekünk erőt, kitartást, ki támogat, buzdít minket, hogy megkezdett nehéz munkánkat becsülettel fejezzük be?

Kinek köszönhetjük mindenünket, létünket?

Ő neki!

Kérdem tehát én, hiányozhatik-e a katona lelki életében az Istenbe vetett rendíthetetlen bizalom?

Nem.

Tudom, meggyőződésemmel, hogy még hallani fogom a harci tábor éji csendjében a katona könyörgő szavát: *Patrona Hungariae, ora pro nobis!* (Magyarország Pátronája, könyörögj érettünk!)

Bátorságot önt a derék katona szívébe az Istenben való bizalom. Mert ha a harcmezején elesünk, testünk az ellenségé, de lelkünk az Istené lesz. Legyen tehát bátor a katona s bízzék Istenében. A vallásossággal jár a jó lelkiismeret.

A jó lelkiismeret minden derék katona szívébe bátorságot önt. Légy tehát vallásos: meg lesz a jó lelkiismeret s bátorságod sohasem fog hiányozni.

A vallásosság nem ellenkezik a katonai szellemmel, mert a jó keresztény egyúttal jó katona is.

A ki az Isten törvényeit megveti, az nem fogja soha — de soha tiszteletben tartani a haza törvényeit sem.

Szent Ambrus így szólt egykor császárához: «Távolítsd el a vallást alattvalóid szivéből és senki sem fog neked engedelmeskedni, birodalmad összedől».

Ismeri-e a katona ez isteni nyilatkozatokat: «nem tied a harc, hanem az Istené» (II. Párol 20. 15!) s hogy: «te kezeidet az Úrnak szentelted». (Exod. 32. 29.)

Nem ritkán lehet hallani egyiktől vagy másiktól, hogy a katona nem élhet jó keresztény módjára. Ez teljesen téves állítás, mert e pályán, a hol a legcsekélyebb vétséget tiltják, ott, a ki akar, kötelességeinek pontos teljesítése mellett is jó keresztény módjára élhet. A ki ismeri a katona szigorú törvényeit, az tudja, hogy minálunk az erényes és erkölcsös életre nagy súlyt fektetnek.

A katona is lehet jó keresztény — csak akarnia kell.

«Vegyétek fel az üdvösség sisakját és a lélek kardját, mely az Isten igéje!» ...

Istenfélelem.

Az ujonczkiképzés folyamán az altiszteket tanácsaimmal támogattam s szép, nehéz munkájukban útmutatásokkal szolgáltam a gyakorlati kiképzés

megkönnyítése céljából. Eközben élek az alkalommal, hogy az altiszteknek figyelmét felhívjam arra, hogy az istenfélelmet ne hanyagolják el ujonczaiknál.

Szomorú jelenetnek voltam tanúja egy izben. A takarodó elhangzása után, mikor az összes ujonczok pihenésre tértek, a gyengén világító lámpa fényénél az ujonczok egy bajtársukat az ágyban ülve s esteli imájában elmélyedve találták. Lassan, hangtalanul, keresztény kötelességének eleget tevő bajtársukat megközelítették s egyszerre hangos hahotával zavarták föl imádkozó társukat. A szegény, derék földműves-fíú szégyenkezve s tudj' Isten, milyen érzelmekkel bujt takarója alá. Kinevették, mert imádkozott!

Ez a rövid történet jellemző, hogy az illető századnál az altisztek nem gondoskodtak arról, minden ember valláskülönbség nélkül, zavartalanul tehessen eleget vallása kötelemének.

Számtalanszor hangoztattam, hogy nem elég, ha az altiszt ujonczát csak a fegyverfogásokra tanítja. Testileg, de lelkileg is művelje mindenki ujonczát.

Jaj annak a csapatnak, a melyből kiveszett a vallásosság és hiányzik az istenfélelem.

A katonai terhes szolgálat, igaz, nem engedi meg, hogy a honvéd mindennap templomba járjon, délutáni litániákat hallgasson. De azt nem is követeli meg senki sem. De kívántam s kértem az altiszteket, ne feledkezzenek meg az Istenről akkor sem, ha nincsenek bajban, veszélyben. Mert mikor

veszélyben lesznek, azt tudom, akkor nem fognak megfélekedezni a leghatalmasabbról, akkor hallani fogom: Uram segíts!

De már most, mikor nyugodtan éli napjait a katona, akkor bizonyítsa be, hogy istenfélelme nemcsak a veszély pillanatában egyik erénye.

Egy ember előttem mondta, hogy hallani sem akar Istenről s erősen fogadkozott, hogy ő még a legnagyobb veszély közepette sem fohászkoznék hozzá.

Rövid idő telt el s nemsokára hallottam, hogy felesége betegágyánál, látva őt rettenetesen szenvedni, összekulcsolt kezekkel, remegve kérte az Úr segélyét. A hitetlen ember meghajolt. S ma felesége teljesen egészséges. Már kezét is szorítottam vele, de egy szóval sem említettem előtte, hogy jövődölésem beteljesedett: fog ő még görcsösen sírva az Úr segélyeért folyamodni. Nem szóltam, de éreztem, hogy ő is arra gondolt, mikor a tekintetünk találkozott.

Hány példát tudnék az altiszteknek felsorolni! De ne menjünk igen messzire. Gondoljon ki-kimagára! Ha máskor el is feledkezett imájáról, de mikor bajban volt, mikor már nem segíthetett senki, semmi: mily jó érzés volt kérni annak a segélyét, a kiről tudta, hogy még segíthet.

Azért kell az ujonczokat már az első napokban arra oktatni, hogy ne feledkezzenek meg valásukról.

De annak semmiesetre sem szabad előfordulni,

hogy egy embert vallási kötelmeinek gyakorlatában meggátoljanak vagy kigúnyoljanak. Ha már nem oktathatunk, legalább azt a faluról hozott istenfélelmet ne irtsuk ki belőle.

Hisz a polgári életben úgyis az van elterjedve, hogy a katonaság a szitkoknak és izetlen káromkodásnak melegágya. Azt hiszi mindenki, hogy nálunk, katonáéknál vallás nincsen.

Ezt a téves véleményt, ha csak lassan is, de idővel ki kell irtani a polgári társadalomból. Hangosan kiáltom ki, hogy nálunk nem gátolunk senkit sem vallási kötelmeinek gyakorlásában.

A katona, ki arra van hivatva, hogy hazájáért életét kockázza tegye, annak van leginkább szüksége arra, hogy Istenét félje.

A történelem számtalanszor példával igazolja állításomnak föltétlen igaz voltát.

Hány fáradt csapatot tudtak csak a kereszt hatásával és az Úr nevével előbbre vinni!

Hány csapatban az elveszett fegyelmet kereszttel és a Szűz Mária képével tudták csak pótolni!

Mert sokszor a vallásosság, az istenfélelem többet fog érni, mint a legerősebb vas-fegyelem, vagy a legborzasztóbb drákói szigor.

Sőt, hogy jobban megértsétek a vallás igazi értékét, tudjátok meg, hogy a hadtörténelem nem egy példát említ fel, hogy mikor a vas-fegyelem fölbomlott, mikor a szigor nem volt hatással, mikor az éles kard és a töltött forgópisztoly hidegen hagyta a harcosokat: akkor az Isten nevével

győzelemre tudta vinni a hadvezér lelkileg, testileg letört csapatát.

A történelem az élet mestere! Ime, tanuljatok tőle s legyetek mesterekké. Ne hallgassatok a jövendülésre, inkább véssétek jól emlékezetetekbe a történelmi tényeket. Akkor tudni fogjátok, hogy a katonának nemcsak fegyverére, de vallására is nagy szüksége van.

Vegyetek példát Felséges királyunkról, ki daczára agg korának, a legpontosabban teljesíti vallási kötelességeit. Ott láthatod ősz fejét tábori misék alkalmával, a legnagyobb napsütésben levett főveggel hallgatja az Úrnak följajánlott szentmisét.

Vagy talán hallottatok arról is, hogy a németek hatalmas s büszke császára, I. Vilmos, mily határozott formában követelte, hogy hadseregében az istenfélelem a legnagyobb gonddal ápoltság.

Mindazt, a ki vallását becsmérli, Istenét nem féli, kikergetném a hadseregből.

Jellemtelen ember nem lehet katona, tehát az istentagadó még kevésbé lehet az.

A kinek nincs Istene, annak nincs hazája, nincs semmije.

Istentagadó emberre még egy gyufaszálat sem bízna reá, mert attól félnék, hogy még azzal is a házamat gyújtja reám.

Hát arra hogy bízhatnám reá a hazát, a hadsereg, a csapat becsületét?

Tisztek, altisztek, katonák vigyázzatok, mert jaj annak a csapatnak, a melyből kiveszett az istenfélelem.

A kinek bűn a fegyverfogás.

Az 1903. évben bevonult póttartalékos honvédek között egy nazarénus vallásút találtam.

Az első napokban, a midőn délutánokként szórakozás céljából a honvédekkel játékokat vettem elő, észrevettem, hogy egy honvéd komoly és búskomor viselkedésével a többitől különválva, a játékban nem vett részt. Kérdezősködéseimre azt felelte, hogy beteg.

Pár napra reá dalolt a század, de az ember nem. Mikor megkérdeztem, miért nem dalol, büszkén és elszántan felelte: «A vallásom tiltja!»

— Hát mi a vallásod?

— Nazarénus!

Mindjárt elővettem s minden tehetségem arra fordítottam, hogy ama tan hamis voltát bebizonyíthassam neki. Megpróbáltam mindent: beszéltem neki keresetképtelen, agg szüleiről, falujáról, testvéreiről és rokonairól, a szégyenről, hogy mint egy gyilkos tizenkét évet börtönben fog ülni, bizonyítottam mondásainak hamis voltát, kértem, könyörögtem neki, hogy ne tegye magát szerencsétlenné, de mind hiába.

— Mit csinálnak majd szegény szüleid? Ki fogja őket aggkorukban gondozni és segélyezni?

— Az Istenre bízom őket!

— Mit szólnak majd a faluban hozzá?

— A vallásunk mártyrjaként fognak emlegetni!

— Szégyent hozol a családra!

— Büszkék lesznek reá, mint sok más, kinek fia a börtönben szenved a jó Istenért!

— Ki tanított téged a téves hitre?

— Az Isten igéi: a biblia és az evangélium.

Ehhez hasonló számtalan sok feleletet hallottam tőle s mindig csak az Istenben levő vak bizalma rítt ki szavaiból.

— Ki ad majd szüleidnek enni?

— A jó Isten!

— Hát néked is az Isten ad majd enni a börtönben?

— Istenre és a «Hatalmasságokra» bizom soromat!

De még mindig nem hagytam fel a reménnyel, hogy talán szép szóval, számtalan példával és hasonlattal a helyes útra terelhetném. Az életből, a történelemből és a bibliából vett számtalan példával akartam rábírni, hogy hagyja el vallásának azt a pontját, hogy «fegyvert fogni nem szabad».

De csodálatra méltó feleleteket hallottam tőle. És oly rögtön, gondolkodás nélkül felelt, hogy nekem úgy tűnt fel, mintha már készült volna ezekre a kérdésekre.

Hihetetlen, hogy egy nem iskolázott földműves oly tájékozottsággal birjon a biblia legkisebb eseményében is. Hisz írni s olvasni saját bevallása szerint csak igen gyengén tud. Kell tehát, hogy legyen valaki, ki eme szegény embereket vezet, szerencsétlenné teszi!

Leírhatatlan az az Istenbe vetett nagy bizalom, a mi ezeket az embereket vezeti.

Nap-nap után foglalkoztam ezzel az emberrel, sőt az igazat megvallva, a bibliában kerestem esténként a fegyverfogásra vonatkozó példákat — de hiába! Megfelelt, mint egy hittudós.

— Ádámot és Évát nem tüzes karddal kergette ki Gábriel arkangyal a paradicsomból?

— Igen, de Isten egyenes parancsából és mert megszegték a jó Isten parancsolatait!

— Hát Péter apostol nem viselt szablyát, nem vágta le a főpap szolgájának fülét, hogy Istent megvédelmezze?

— Hisz épen akkor tiltotta meg Isten a fegyverviselést! Tedd el a szablyát — elég, mondotta Isten! Még sok kérdésre felelt, de mindig megfontolva és a nélkül, hogy zavarba jött volna.

«Szabó Gyula, póttartalékos honvéd az Úrban». Így felelt az első napon, mikor kérdeztem, hogy mi a neve. A fegyvertől irtózik — s mondja, hogy inkább életét hagyná elvenni, mint a fegyvert megfogni.

— Volt már balta a kezében?

— Igen.

— Hisz látod, az is fegyver, mert a magyarok 1000 évvel ezelőtt azzal harczoltak.

— A balta szerszám, nem fegyver!

Így telt el egy hét eredmény nélkül, midőn egyszer estefelé hadapródi szobámba belépett egy halvány arcú ősz asszony és utána egy testileg megtört aggastyán.

— Én annak a szerencsétlen fiúnak az apja vagyok — és utána sírni kezdett.

Behivattam a lelki betegemet s szívére akartam beszélni, de nem engedett az anyja. E nő még a leheletével is a nazarénus vallást dicséri. Szomorú családi jelenet következett erre. Az apja fedte — az anyja dicsérte fiát.

— Fogj fegyvert, fiam, majd rászáll azokra a bűn, kik erre kényszerítenek!

— Inkább halva jer haza, de ne tagadd meg vallásodat! — biztatta édesanyja.

S a huszonzét éves ember könnyezve tétovázott, hogy kinek a szavára hallgasson. Ott állt némán, megtörve s sírt, mintha kéthónapos gyermek volna.

Az apa zokog, az anya bátorít.

E nőt látva, eszembe jutott a római nő, ki fiának átadta a paizsot, hogy «ezzel — vagy ezen» térj vissza. Ez a börtönbe küldi egyedüli támaszát — a vallás «szent» ügyéért.

S mint mindig, most is az anya szava győzött. Szabó Gyula nem fogott fegyvert s most a nazarénus vallás «martirjaként» a dohos börtönben, az Isten nevében, az Istenért örömmel szenved.

Szabó Gyula nem fogott fegyvert! Mert nem tudta, hogy ezzel legszentebb hazafiúi kötelességének nem tett eleget. Vajjon mi történne ezeréves hazánkkal, ha mindenki úgy gondolkoznék, mint Szabó Gyula? Ha minden ember megtagadná a fegyverfogást?

Ma Magyarország már nem lenne!

Mi lett volna szeretett hazánkból, ha 1848-ban, a szabadságharcz idejében, csupa Szabó Gyulaféle ember lett volna Magyarországon?

Szolgák — nem szabad nép lennénk!

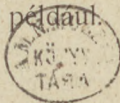
Miért bálványozza a nemzet dicső hadvezéreit? Szent László, Nagy Lajos, Hunyadi János, Mátyás király, Szondy György, Dobó István, Zrinyi Miklós, II. Zrinyi Miklós, Báthory István, Rákóczi Ferencz! E nevek hallatára nem dobog-e a magyar ember szive hangosabban?! Ezek pedig mind fegyverrel szolgálták hazánkat.

Szabó Gyula tehát nemcsak egy hitében megtévelyedett ember, de a magyar nemzet hasznavehetetlen, hálátlan polgára.

Hálátlan, mert nem akarja őseinktől vérral szerzett hazánkat megvédeni, megbecsülni, hanem emberhez nem méltó gondolkozásával azt védtelenül hagyni.

Megvetést érdemel ez ember s adja Isten, hogy ez ősi magyar honnak minél kevesebb ily haszontalan polgára legyen.

Sajnáljátok Szabó Gyulát, de az ő szerencsétlen sorsa szolgáljon intő példaul.

A Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz., kaphatók a következő

Népiratkák:

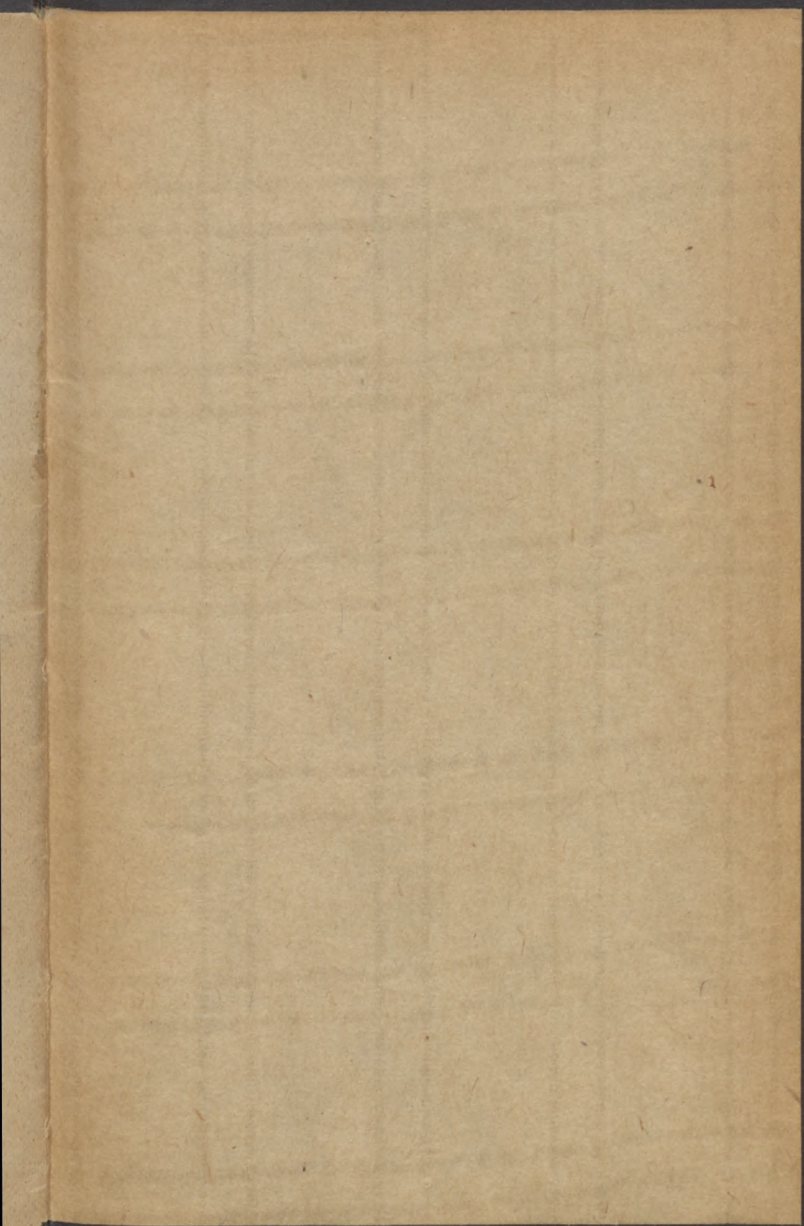
1. Másfél nap Boldogfalván, 4 fil. — 2. Könnyű az asszonynak, 6 fil. — 3. Egy porció pálinka, 6 fil. — 4. Krumpli Miska, 6 fil. — 5. A vén Rókané, 4 fil. — 6. A fejszének nyele, 4 fil. — 7. Galambos Bálint ártatlansága, 8 fil. — 8. Remete Péter, a derék földműves, 8 fil. — 9. Egy délután Antal bácsiéknál, 10 fil. — 10. I. Czinkotai kántor. II. Hogyan boldogulhatunk? 4 fil. — 11. Derék Bálint kántor uram beszélgetései az ünnepek és vasárnapok megszenteléséről, 4 fil. — 12. A nagyravágó, 4 fil. — 13. A szövethuzetek előnyei, 10 fil. — 14. A drága mérég, 10 fil. — 15. Virág András története, 6 fil. — 16. Szent László kelyhe, 8 fil. — 17. Eldorádó, 20 fil. — 18. Egy szem barackmag, 6 fil. — 19. A nagy lutri, 6 fil. — 20. Szivet szívért, 6 fil. — 21. Mester uram a nevelésről, 6 fil. — 22. A gárdonyi bíró, 10 fil. — 23. Az árvák atyja, 10 fil. — 24. A pórus járt irigy, 6 fil. — 25. A mit nálunk még kevesen tudnak, 6 fil. — 26. Hogyan lett Lajtor uram módos emberré, 6 fil. — 27. A szántásnak és a vetésnek titkai, 6 fil. — 28. Mi a magyar gazda büszkesége, 6 fil. — 29. Máté bátya és a kísértetek, 6 fil. — 30. Az én szívem ilyen; hát a tied milyen? 6 fil. — 31. A két szomszéd, 8 fil. — 32. Az ígéret adományt vár, 16 fil. — 33. Fehér Örzse szomorú esete, 6 fil. — 34. Isten jutalmaz és büntet, 8 fil. — 35. A gyermek — Isten áldása, 6 fil. — 36. Kerüljük a pletykát! 8 fil. — 37. Faragó uram baja, 6 fil. — 38. Mátyás király, a nép barátja, 6 fil. — 39. Mit izen a római pápa minden kath. embernek? 8 fil. — 40. A mire Isten áldást nem adott, 8 fil. — 41. Szent Alajos élete, 8 fil. — 42. A templom tisztelgés tartásáról, 6 fil. — 43. A pokol útja, 6 fil. — 44. A szelényi kút, 6 fil. — 45. A Balaton tündérei, 6 fil. — 46. Beszélgetés a kántortanítói hivatal fontos voltáról, 6 fil. — 47. Mária-Radna rövid története, 12 fil. — 48. Menjünk Amerikába? 6 fil. — 49. Bogár Böske, 6 fil. — 50. A jó egészség könyve, 30 fil. — 51. A bucsuki kőkereszt, 6 fil. — 52. Isten áld, Isten ver, 6 fil. — 53. Simor János hercegprimás élettörténete, 6 fil. — 54. Segur, rövid és bizalmas feleletek a keresztény vallás ellen leginkább elterjedt ellenvetésekre, 40 fil. — 55. A római pápa izenete a munkások állapotáról, 12 fil. — 56. Rozzant szekér, sánta ló, 10 fil. — 57. Fehér Bandi, 6 fil. — 58. Deres Mihály sorsa, 6 fil. — 59. A keresztény ellenszereget, 4 fil. — 60. A gonosz szomszéd, 6 fil. — 61. A két czinkos, 6 fil. — 62. A becsületesség jutalma, 10 fil. — 63. Borura derű, vagy

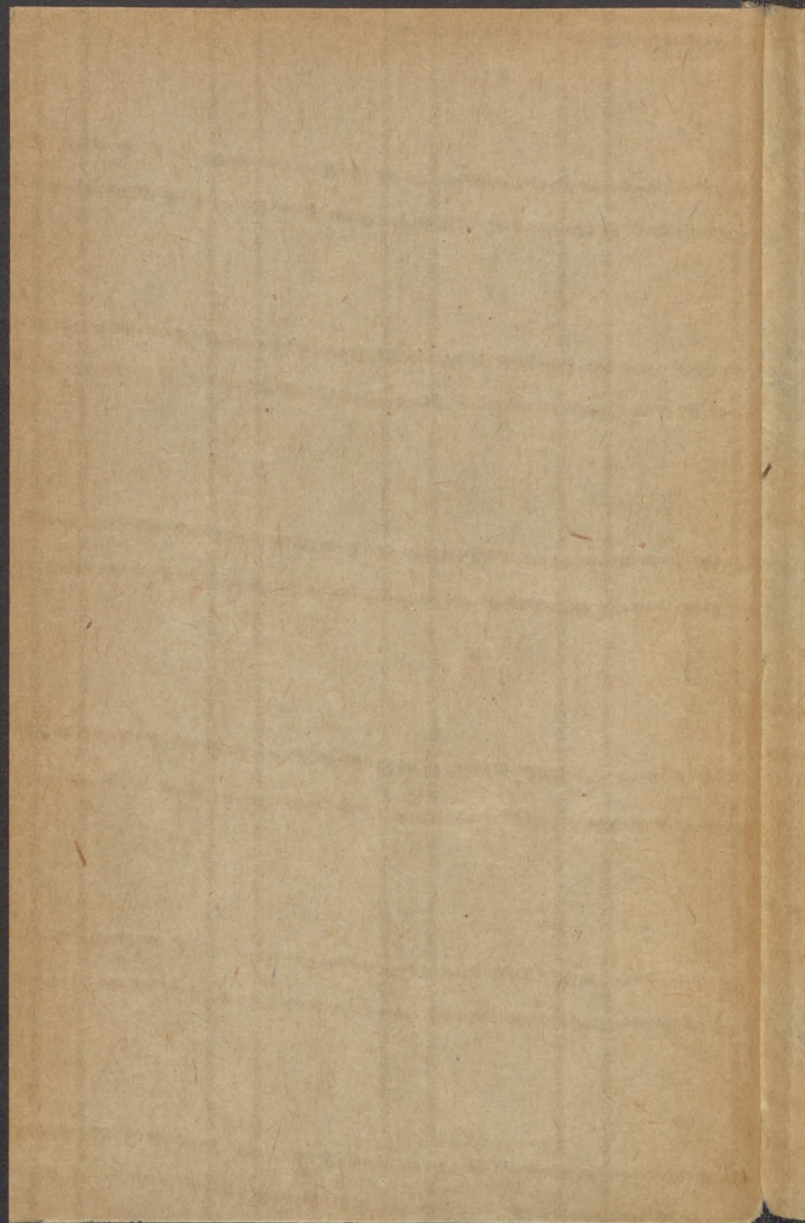
az 1867-iki kiegyezés története, 12 fil. — 64. A magyar szent korona és a koronázási jelvények, 16 fil. — 65. Szent László király, 12 fil. — 66. A koleráról, 4 fil. — 67. Falusi rossz szokások, 8 fil. — 68. Az Isten keze, 8 fil. — 69. Kender uram mulatságos esete, 6 fil. — 70. Az új pénz, 12 fil. — 71. A falu árvája, 6 fil. — 72. János gazda boldogsága, 10 fil. — 73. Ujabb falusi levelek a polgári házasságról, 12 fil. — 74. XIII. Leó pápa élete, 10 fil. — 75. A római pápáról, 8 fil. — 76. Mit kell tudnunk a parancsolt börtökről, 8 fil. — 77. Nem mind arany, a mi fénylik, 8 fil. — 78. Bús Pál története, 6 fil. — 79. A hazugság útja, 10 fil. — 80. Dura Miklós, 8 fil. — 81. A léleklátó, 6 fil. — 82. Az ölyvedi kántor, 24 fil. — 83. A fekete kenyér, 4 fil. — 84. Meszes János bűne, 6 fil. — 85. Szerencsés András, 8 fil. — 86. Jézus születése, 10 fil. — 87. A szegény asszony, 12 fil. — 88. A falu bírása, 6 fil. — 89. Más felesége, 10 fil. — 90. A szegény és gazdag, 6 fil. — 91. A jámbor társulatokról, 12 fil. — 92. A szomorúak vigasztalója, 8 fil. — 93. Mariska, vagy: Okosan keresd a boldogságot, 8 fil. — 94. A két testvér, 6 fil. — 95. A balásfalvi bankócsinálók, 8 fil. — 96. A káromkodó nyelv, 8 fil. — 97. A telhetetlen Gangos, 6 fil. — 98. A csőregi cifra szűr, 12 fil. — 99. Az apai átok, 10 fil. — 100. Lelki patika, 24 fil. — 101. Karácsonyi pásztorjáték, 10 fil. — 102. Szent Filomena története, 6 fil. — 103. Kincses András, vagy: Jó az Isten, jót ad, 6 fil. — 104. A Pisti gyerek apja, vagy: Tiszteljed atyádat, anyádat, 10 fil. — 105. A talált kincs, vagy: Add vissza az idegen jószágot, 6 fil. — 106. Megsegít a boldogságos Szűz. Tanulságos történet, 6 fil. — 107. Megszentelt idők, 24 fil. — 108. Főveszedelmünk (a káromkodás), 20 fil. — 109. Szép András álma, 6 fil. — 110. A házasság szentsége, 4 fil. — 111. Barcza Bálint könyvei (a rossz olvasmányról), 4 fil. — 112. Cseppekből áll a tenger (a korcsmázásról), 6 fil. — 113. Kurucz Tamás. Elbeszélés, 4 fil. — 114. Ezer esztendő, vagy a magyarok honfoglalása, 6 fil. — 115. Három szent testvér (b. Margit, b. Jolánta és b. Kunigunda), 8 fil. — 116. A fellábú koldus, 8 fil. — 117. Két falusi történet, 4 fil. — 118. A szomolányi kisértet, 4 fil. — 119. A gyilkos, 6 fil. — 120. Hamis próféták, vagy: Szó a nazarénusokról, 10 fil. — 121. Hogyan gazdálkodjunk, 8 fil. — 122. Imádság a boldogságnak kulcsa, 4 fil. — 123. A bűn büntetése, 8 fil. — 124. A pogány megtérése, 6 fil. — 125. Czuczor Gergely, paprikás versek, 8 fil. — 126. A szociálista, 6 fil. — 127. Hamar tanács, hamar bánás, 10 fil. — 128. Pádulai szent Antal és a szegények kenyere, 8 fil. — 129. A néma gyermekek, 4 fil. — 130. Akasztófavirág, 8 fil. — 131. A ki szűr Mária képét megszúrta, 8 fil. — 132. A mi apostolaink, 12 fil. — 133. Egy Miatyánk, 8 fil. — 134. A népbolondítók, 8 fil. — 135. Okos

— 136. Kölcsönpenzzen vett birtok, 6 fil. —
137. Szent Erzsébet asszony élettörténete, 10 fil. — 138. A korcsma-
hősök, 6 fil. — 139. Békeség az embernek. Karácsonyi játék, 6 fil. —
140. Isten negyedik parancsa, 6 fil. — 141. Új veszedelmünk, 6 fil. —
142. Mezőhelyi nagy ribillió, 16 fil. — 143. A gazdag vőlegény és
szegény menyasszony (a selyemhernyó-tenyésztésről), 20 fil. —
144. A hűséges szivek, vagy : Az ember útját Isten igazgatja, 10 fil. —
145. Erzsébet magyarok királynéja, 16 fil. — 146. A kártya. Elbe-
szélés, 6 fil. — 147. Kormos Péter gyónása, vagy : Meg lehet is-
merni az igazságot, 12 fil. — 148. Filokszer a magyar nép életszö-
lőjében, 6 fil. — 149. Pádúai szent Antal élete, 16 fil. — 150. Örz-
néni meséje, vagy : Ne engedj az ördögnek, 8 fil. — 151. Balga János
szomorú nótája, vagy : Ne higgy a lázítóknak, 10 fil. — 152. Gerendás
Mihály kalandjai az aranyországban (Selmeczbányán), 16 fil. —
153. Az ördög kelepczéje, vagyis : Ki találta ki a pálinkát, 6 fil. —
154. A hitetlen, vagy : Isten útjai beláthatatlanok, 8 fil. — 155. Mé-
hészkedjünk, 32 fil. — 156. Nagy véteknek nagy az ára, 6 fillér. —
157. Vőfélkönyv ker. kath. vőfelek számára, 30 fillér. — 158. Dikics
Dániel majszter ór, vagy : Hogyan okosodott meg a czuczilista vezér ?
10 fil. — 159. Római zárandokkönyv. A magyar ember útmutatója
az örökvárosban, 24 fillér. — 160. A kastély titka, vagy : A pórul-
járt kísértet, 6 fil. — 161. Nagy-Mária-Czell rövid története és ismer-
tetése, 24 fil. — 162. Mindennél drágább a hit, 12 fil. — 163. Gombos
Tamás kincse, vagy : Mire jó a Kristóf-imádság ? 8 fil. — 164. A talált
arany, vagy : Az Isten megsegít, 6 fil. — 165. A kopott Mária-szobor,
vagy : Hogyan gyógyít az Isten, 6 fil. — 166. Ágnes asszony leánya,
16 fil. — 167. Az elégedetlen és telhetetlen. A csonka apostol,
8 fil. — 168. Szent István első magyar király, 32 fil. — 169. A szent
Jobb, vagy : Az I. apostoli király dicsőséges szent jobb kezének
története, 8 fil. — 170. Szent Gellért vértanú, első csanádi püspök
élete, 32 fil. — 171. Az öreg János bácsi, vagy : Nem halt meg az
Isten, 6 fil. — 172. Sohasem késő. Két tanulságos történet, 8 fil. —
173. Az obsitos. Elbeszélés, 8 fil. — 174. Istenben bizzál, nem csalat-
kozol, 6 fil. — 175. A Kéves meg a Búza, vagy : A gyülölködés ára,
8 fil. — 176. A piros bugyelláris, vagy : Maradj a becsület útján, 8 fil. —
177. Szegény Borka Ferkó! vagy : Ne ijesztesd a gyermeket!
8 fil. — 178. Asszisi-i szent Ferencz élete, 20 fil. — 179. Betlehem.
Karácsonyi pásztorjáték, 12 fil. — 180. A szövetkezetekről, vagyis :
Segíts magadon, az Isten is megsegít, 36 fil. — 181. Balázs Antal bajai,
vagyis : A ki szarva között kereste a tögyét, 10 fil. — 182. A méltósá-
gos asszony aranya, vagy : Miképen jöttek észre a czuczilisták ? 6 fil. —
183. A máshitű feleség, vagyis : A vegyesházasság veszedelme, 8 fil.

184. A ki kicsal, hunczfut róka, rossz hely az az Ameróka, vagyis : Az a kérdés, hogy menjünk-e Amerikába ? 6 fil. — 185. Az ördög itala, vagyis : Hogyan fogta meg a plébános a muszka spion? 10 fillér. — 186. Az álnok jóbarát, vagy : A hamis eskü büntetése, 6 fillér. — 187. Betlehemi bakter. Karácsonyi pásztorjáték négy részben, 24 fil. 188. Karácsonyest. Karácsonyi játék, 8 fillér. — 189. Itt a Miklós! Pásztorjáték, 8 fil. — 190. Betlehemi asszonyok. Karácsonyi pásztorjáték, 8 fil. — 191. Három királyok. Karácsonyi pásztorjáték, 10 fil. — 192. Aprószentek. Karácsonyi pásztorjáték, 12 fil. — 193. A takarékmagtárról, 20 fillér. — 194. A vak ló : vagy : Isten kinek-kinek megfizet, 6 fil. — 195. A póruljárt népvezér, 6 fil. — 196. A szeretet hőse, vagy : Hazudni sohasem szabad, 10 fil. — 197. Az öregapa, 10 fil. — 198. Ősi erények, 60 fil. — 199. II. Rákóczi Ferenc élete, 24 fil. — 200. Angyalszivek karácsonya, 12 fil. — 201. A magyar ipar dicsősége : Szabóky Adolf élete, 12 fil. — 202. A kassai vértanuk élete és halála, 12 fil. — 203. Szegény leány keresztje és boldogsága. Mariska, a derékszívű leány. Két elbeszélés, 16 fil. — 204. A gonosz beszéd átka, vagy : Pál János szomorú esete, 8 fil. — 205. Isten nem ver boddal, 6 fil. — 206. Dolgos Böske szerencséje. Addig hajlítsd a fát, a míg fiatal. Két elbeszélés, 16 fil. — 207. A szivet nézd, ne a ruhát, 10 fillér. — 208. Nem csalatkozott az Istenben, 8 fillér. — 209. X. Pius pápa élete, 12 fil. — 210. Értsük meg egymást, jó tanácsok magyar testvéreinkhez, 12 fil. — 211. Árva Gergely. Elbeszélés, 30 fillér. — 212. A Szeplőtelen Fogantatás ünnepe, 6 fil. — 213. Egy imádságoskönyv története. A vak leány. Két történet, 10 fil. — 214. A bűnbánó fiú. Karácsonyi pásztorjáték, 10 fil. — 215. Pásztorjáték, 20 fillér. — 216. A bor kezelése, 8 fil. — 217. Kincsesbánya a kertben, vagy : A gyümölcs eltartása, feldolgozása és értékesítése, 10 fil. — 218. A jó tehén, 8 fil. — 219. A megkerült gyermek. Pásztorjáték, 24 fillér. — 220. Három balta. Olcsó húsnak híg a leve, 8 fil. — 221. A kaszálók és legelők ápolása, 6 fil. — 222. A domonyi éjféli mise, 10 fillér. — 223. A pataházi menyegző, 10 fil. — 224. A sertés tenyésztése és hizlalása, 12 fillér. — 225. Melyek a polgár kötelességei? 24 fillér. — 226. Példabeszédek és közmondások, 24 fil. — 227. Szent József tisztelete, 16 fil. — 228. A vitéz huszár, 24 fil. — 229. A vasárnap és a korecsma, 12 fillér. — 230. Timár László vándorlása, 12 fillér. — 231. A kis Jézus ajándéka, 12 fillér. — 232. A majomszeretet, vagy : Ne rontsd meg a gyermekedet. Két elbeszélés, 16 fillér.

Megrendelésnél elég a folyószám megjelölése.

1941 DEC. -3.

